

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік і оподаткування

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика навчальної дисципліни
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Облік і оподаткування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	д.е.н., проф. Лещук Г.В.
Контактний телефон викладача	+38(067) 2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Облік та оподаткування є важливими елементами нової економічної системи, без знання яких неможливо ефективно управляти сучасними підприємствами. Тільки добре налагоджена система обліку та оподаткування зможе своєчасно забезпечити органи управління необхідною і достовірною інформацією для проведення якісно обґрунтованого аналізу, сприяти раціональному використанню грошових ресурсів і створюватиме можливості для проведення надійного контролю за господарською діяльністю підприємства та зміцнення його фінансового стану.</p> <p>Дисципліна спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок організації обліку і оподаткування вітчизняних суб'єктів господарювання. Вона орієнтує на загальну економічну та обліково-податкову підготовку фахівців та оволодіння ним принципів, засобів, методів та прийомів обліку діяльності підприємств. Спрямована на оволодіння навиками формування системи облікових даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень, оцінку господарських засобів та джерел їх утворення, створення обліково-аналітичної системи управління.</p> <p>Навчальний матеріал дисципліни сукупно дає цілісне уявлення про місце і роль обліку та оподаткування в системі управління господарюючим суб'єктом, розкриває суть предмета і методу бухгалтерського обліку, основи податкового навантаження на юридичні та фізичні особи, відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, а також основи обліку і оподаткування базових господарських процесів. Надає можливість сформувати розуміння значення фінансової звітності та основ організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Знання і навички набуті під час вивчення дисципліни забезпечать засвоєння методичних підходів, що використовуються в обліку для відображення інформації про господарську діяльність. Дадуть можливість сформувати уявлення про повний цикл обробки облікової інформації від первинної інформації до складання фінансової звітності, а також вибору системи оподаткування підприємства. Водночас вироблять уміння виокремлювати спільні та відмінні ознаки між фінансовим та управлінським обліками. Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни можуть бути використані для виконання управлінських функцій.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни полягає у формуванні системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах, вироблення в студентів сучасного мислення, вміння в конкретних виробничих умовах (ситуаціях) професійно приймати правильні рішення. Вивчення принципів і форм організації бухгалтерського обліку на підприємстві та вибору системи оподаткування юридичних і фізичних осіб, набуття практичних навичок у формуванні обліково-аналітичної інформації та її використання для прийняття управлінських рішень. Ця мета досягається шляхом послідовного викладання теоретичного курсу з проведенням практичних занять.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p>знати: суть бухгалтерського обліку, теоретичні основи його предмета та об'єктів, методичні прийоми; розуміти документування господарських явищ і процесів, способи їх відображення на бухгалтерських рахунках із використанням методу подвійного запису; особливості застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; призначення бухгалтерської звітності; концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання та систем оподаткування юридичних і фізичних осіб із деталізацією обліку основних податкових платежів;</p>	

вміти: використовувати знання ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі нормативних документів; складати кореспонденції рахунків, відображаючи інформацію у регістрах синтетичного та аналітичного обліку; застосовувати на практиці методику відображення в обліку витрат і доходів діяльності підприємства із визначенням фінансового результату; заповнювати основні форми фінансової звітності; обирати систему оподаткування господарюючого суб'єкта та розраховувати і відображати основні податки на рахунках обліку.

4. Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК02. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК07. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

5. Результати навчання

ПР05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПР19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПР23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26
Практичні	24
Самостійна робота	40

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
4	051 Економіка	2	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні засади побудови бухгалтерського обліку. Господарський облік: загальна	Лекція практичне заняття	[1, 2, 6, 17, 20]	Опрацюва ти лекційний матеріал,	0,1	До наступного заняття за розкладом

характеристика та історія розвитку. Види господарського обліку. Історичний розвиток і теоретичне значення бухгалтерського обліку. Вимірники бухгалтерського обліку. Мета і завдання, функції бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку. Вимоги, які ставляться до бухгалтерського обліку.			підготуватися до практичного заняття		
Тема 2. Суть предмета бухгалтерського обліку. Характеристика предмета та об'єктів бухгалтерського обліку. Господарські засоби: їх суть та класифікація. Господарські процеси як об'єкт бухгалтерського обліку.	Лекція, практичне заняття	[1, 2, 6, 17, 20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Метод бухгалтерського обліку та його елементи. Документація. Інвентаризація. Оцінка і калькуляція. Рахунки і подвійний запис. Бухгалтерський баланс та звітність.	Лекція, практичне заняття	[1-4, 6, 8-14, 16, 20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготуватися до контрольної роботи, пройти тестування до попередніх тем	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Концептуальні основи оподаткування суб'єктів господарювання. Поняття суб'єкта господарювання та його характеристика. Економічний зміст оподаткування суб'єктів господарювання. Загальні засади встановлення податків та зборів. Класифікація податків і зборів. Функції податків. Порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.	Лекція, практичне заняття	[15, 18-20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Система оподаткування юридичних і фізичних осіб. Загальна та спрощена системи оподаткування юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Особливості обліку за податком на прибуток підприємств. Облік податку на додану вартість. Облік	Лекція, практичне заняття	[9, 10, 14, 15, 18-20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	0,1	До наступного заняття за розкладом

податку на доходи фізичних осіб. Особливості обліку акцизного податку. Облік екологічного податку.					
Тема 6. Принципи обліку та оподаткування основних господарських процесів. Принципи оцінки господарських засобів і калькуляція. Облік і оподаткування процесу постачання. Облік і оподаткування процесу виробництва. Облік і оподаткування процесу реалізації. Облік фінансових результатів і оподаткування та використання прибутку.	Лекція, практичне заняття	[6, 9-11, 14, 15, 18-20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем	0,2	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Основи побудови фінансового та управлінського обліків. Організація обліку та облікова політика підприємства. Суть фінансового обліку та його нормативно-правове регулювання. Зміст, завдання, предмет і об'єкти, методи управлінського обліку. Відмінне і спільне між фінансовим і управлінським обліками. Способи виправлення помилок у бухгалтерських записах.	Лекція, практичне заняття	[3-5, 7-14, 16, 18-20]	Опрацювати лекційний матеріал, пройти підсумкове тестування	0,2	До наступного заняття за розкладом
7. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 балів – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен; “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.				

Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточні тестування і відповіді на основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за контрольну роботу 1, яка виконується на практичному занятті (10 балів); – оцінка за контрольну роботу 2, яка виконується самостійно за індивідуальними для кожного студента даними (10 балів); – оцінка за підсумкове тестування (5 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).

8. Політика навчальної дисципліни

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні "2", отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI / Верховна Рада України. URL: <http://sfs.gov.ua/mk/>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.
6. Варналій З.С., Романюк М.В.. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. 567 с.
7. Суб'єкти господарювання: оподаткування, контроль та аудит: навчальний посібник / Г.М. Давидов, І.К. Дрозд, В.М. Іванков, О.Л. Макеєва, О.А. Магопєць, Г.Б. Назарова, В.В. Шалімов, Н.С. Шалімова / за редакцією Г.М. Давидова. К.: «ТОВ Видавництво «Сова», 2016. 590 с.
8. Хомутенко В. П., Луценко І.С., Хомутенко А. В., Волкова О. Г. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / за заг. ред. В.П. Хомутенко. Одеса: «ВМВ», 2014. 418 с.
9. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та

ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systemanavchal-nyu-posibnyk.pdf>

10. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування : навч. посіб. / М. І. Бондар, Л. Г. Ловінська, Н. М. Лисенко та ін. ; за заг. ред. М. І. Бондаря, Н. М. Лисенко. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : ДННУ “Акад. фін. управ. ління”, 2014. 585 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=459&num=5

11. Максимова В. Ф., Артюх О. В. М Облік у системі оподаткування: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 267 с.

12. Оподаткування суб’єктів господарювання: навч. посіб. / [В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А. В. Хомутенко, О. Г. Волкова]; за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: «ВМВ», 2014. – 418 с.

13. Распопова Ю.О., Єрьоміна О.Л. Оподаткування підприємств. Частина 1. Основні засади оподаткування в Україні: Навчальний посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 44 с.

14. Конспект лекцій з дисципліни «Податкове право» / Фокша Л.В., Дніпро: ДДУВС, 2016. – 147 с.

15. Зайцев О.В., Могильний В.В. Проблеми оптимізації оподаткування прибутку підприємств в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду / О.В. Зайцев, В.В. Могильний // Причорноморські економічні студії / Одеса. – 2017. – Вип. 22. – С. 177-182.

16. Луценко І. С. Оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 131–135.

17. Параниця Н. В., Тарашенко В. А., Карева О. В. Факторний аналіз надходжень податку на прибуток у регіональний бюджет. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 92-95.

18. Баширова Г. Аналітичні процедури в аудиті податку на прибуток. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 139–144.

19. Бечко П. К., Бечко В. П., Лиса Н. В., Пташник С. А. Податковий менеджмент у системі податкового адміністрування. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 79-83.

20. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку: зб. матеріалів IV Всеукраїнської студ. наук.-практ. конф.; 19 квітня 2018 р. – К.: КНЕУ, 2018. – К.: КТ «Забеліна-Фільковська Т. С. і компанія Київська нотна фабрика», – 232 с.

Додаткова література:

1. Куцик О.П., Полянська О.А. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівського торговоекономічного університету, 2017. 508 с

2. Податкова система: Навчальний посібник / за заг. ред. В.Л. Андрущенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.

3. Амбрик Л.П. Вітчизняний та зарубіжний досвід функціонування спрощених систем оподаткування. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2015/8.pdf

4. Зубрицький А.І. Окремі аргументи стосовно доцільності реформування системи екологічних податків. Збірник наукових праць за результатами науково-практичних заходів «Екологічне оподаткування»; НДІ фінансового права. К.: Алерта, 2013. С. 35–38.

5. Козьменко С. М., Волковець Т.В. Особливості екологічного оподаткування в зарубіжних країнах. Вісник Сумського державного університету. 2012. № 1. С. 11–18.

6. Шевченко І.В. Екологічне оподаткування: зарубіжний досвід і Україна Стратегічні пріоритети. 2014. № 2 (31). С. 55-60.

7. Шевчук С.В. Методологічні підходи до оподаткування нерухомості: західна традиція. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2014. № 2. С. 205- 217.

8. Цогла О.О., Хом’як Р.Л. Вітчизняна та міжнародна практика запровадження єдиного соціального внеску. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Menagment/2012_722/52.pdf

Викладач

Лещук Г.В.